

V zadevi Bokal proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič,

Helena Jäderblom, *sodnika*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 11. marca 2014,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 34386/10) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 26. maja 2010 vložila slovenska državljanka Lidija Bokal (v nadaljnjem besedilu: pritožnica).
2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.
3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 5. junija 2013.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

4. Pritožnica je bila rojena leta 1955 in živi v Ljubljani.
5. Pritožnica je 21. julija 1997 pred Okrajnim sodiščem v Ljubljani začela pravdni postopek proti M. P. in N. M. ter od sodišča zahtevala, da odloči o veljavnosti prodajne pogodbe, sklenjene s toženima strankama v zvezi s stanovanjem v stavbi, ki je v delni lasti pritožnice, ter, predlagala, da se zaznamek o sporu vnese v zemljiško knjigo. Kot sporno vrednost je navedla znesek v višini 500.000 SIT (približno 2.100 EUR).
6. Sodišče je 20. avgusta 1997 izdalo sklep o zavrnitvi predloga za vpis zaznamka v zemljiško knjigo. Pritožnica se je pritožila.
7. 18. februarja 1998 je, po večkratnih neuspešnih poskusih vročitve pritožnične pritožbe prvotoženi stranki, sodišče pritožbo nabilo na sodno desko.
8. 4. marca 1998 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožbo pritožnice proti sklepu z dne 20. avgusta 1997.
9. Po nadzorstveni pritožbi, ki jo je pritožnica vložila na Ministrstvo za pravosodje, je sodišče 18. februarja 1998 Ministrstvu sporočilo, da zadeve ni mogoče prednostno obravnavati.
10. 21. aprila 1998 je pritožnica od sodišča zahtevala, da razpiše obravnavo.
11. 27. marca 2000 je pritožnica od sodišča zahtevala, da prednostno obravnava njene zahtevke, ki jih je vložila na sodišče.
12. Sodišče je 5. aprila 2000 zavrnilo zahtevo pritožnice.
13. 16. junija 2000 se je D. S., kot stranski intervenient, ki je med tem od

prvotožene stranke kupil v postopku obravnavano stanovanje, pridružil postopku s predložitvijo pisne izjave.

14. Stranski intervenient je 1. marca 2002 vložil nadzorstveno pritožbo in med drugim navedel, da zato, ker postopek še ni končan, ne more razpolagati s stanovanjem.

15. Prva obravnava je bila razpisana za 13. februar 2004, vendar je bila naknadno preložena na 26. marec 2004.

16. 18. marca 2004 je pritožnica vložila pisne vloge in vrednost zahtevka zvišala na 1.000.000 SIT (približno 4.600 EUR).

17. 26. marca 2004 je bila prva glavna obravnava. Sodišče je sprejelo sklep o spremembi vrednosti zahtevka, kakor je zahtevala pritožnica.

18. 11. maja 2004 je pritožnica vložila predlog za izdajo začasne odredbe.

19. Med 9. aprilom 2004 in 4. junijem 2004 so bile opravljene še tri glavne obravnave. Na zadnji omenjeni datum je sodišče izdalo sodbo, s katero delno ugodilo zahtevku pritožnice. Sodba je bil osebno vročena pritožnici ter drugotoženi in prvotoženi stranki in stranskemu intervenientu z nabitjem na sodno desko.

20. 27. septembra 2004 je pritožnica vložila pritožbo zoper navedeno sodbo.

21. Višje sodišče v Ljubljani je 7. decembra 2005 spis vrnilo prvostopenjskemu sodišču z navodilom, da morajo biti dokumenti v zvezi s pritožbo prvotoženi stranki vročeni v skladu s 145. členom Zakona o pravnem postopku in da mora sodišče odločiti tudi o pritožničinem predlogu za izdajo začasne odredbe.

22. 6. januarja 2006 je Okrajno sodišče v Ljubljani pritožnico pozvalo k plačilu sodne takse in k dopolnitvi njenega predloga za izdajo začasne odredbe.

23. 3. marca 2006 sta bili sodba z dne 4. junija 2004 in pritožničina pritožba prvotoženi stranki vročeni z nabitjem na sodno desko.

24. 20. marca 2006 je Okrajno sodišče v Ljubljani zavrnilo predlog pritožnice za izdajo začasne odredbe. Pritožnica se je pritožila.

25. 21. junija 2006 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožničini pritožbi zoper sodbo z dne 4. junija 2004 in sklep z dne 20. marca 2006. Pritožnica je vložila revizijo.

26. 23. marca 2008 je Vrhovno sodišče zavrglo pritožnično revizijo iz procesnih razlogov. Odločilo je, da je Okrajno sodišče v Ljubljani napačno uporabilo Zakon o pravnem postopku v tem, ker je dovolilo spremembo sporne vrednosti v kasnejši faz postopka. Zato je posledično kot sporno vrednost upoštevalo vrednost, ki jo je navedla pritožnica v svojem zahtevku, in temu ustrezno sklenilo, da zaradi tega sporna vrednost ni dosegla praga za vložitev revizije. Pritožnica je vložila ustavno pritožbo.

27. 26. novembra 2009 je ustavno sodišče zavrglo pritožničino ustavno pritožbo. Sklep je bil pritožnici vročen 1. decembra 2009.

II. UPOŠTEVANA DOMAČA ZAKONODAJA

28. Za upošteveno domačo zakonodajo glej sodbi *Robert Lesjak proti Sloveniji* (št. 33946/03, 21. julij 2009) in *Tomažič proti Sloveniji* (št. 38350/02, 13. december 2007).

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

29. Pritožnica se je pritožila, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

30. Pritožnica se je tudi pritožila, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

31. Vlada je trdila, da se je zato, ker je bila pritožničina revizija zavržena iz procesnih razlogov, zadevni postopek nanašal zgolj na pritožnično procesno pravico do vložitve revizije. Zaradi tega se je postopek po njenem mnenju končal 7. julija 2006, ko je bil sklep Višjega sodišča v Ljubljani vročen pritožnici in je tako pritožba, vložena 26. maja 2010, bila vložena po izteku šestmesečnega roka.

32. Sodišče pripominja, da v skladu z njegovo ustaljeno sodno prakso vsak postopek, ki bi lahko vplival na izid postopka pred nižjimi sodišči, spada na področje uporabe 6. člena (glej *Tričković proti Sloveniji*, št. 39914/98, 27.–29. in 36.–41. odstavek, 12. junij 2001, ter *Šubinski proti Sloveniji*, št. 19611/04, 69. odstavek, 18. januar 2007).

33. Nadalje ugotavlja, da je vrhovno sodišče v obravnavani zadevi zavrglo pritožnično revizijo šele potem, ko je ugotovilo, da je nižje sodišče zagrešilo napako s tem, ko je pritožnično spremembo sporne vrednosti dovolilo v kasnejši fazi postopka. Sodišče meni, da dejstva, da je pritožnica zaupala odločitvi nižjega sodišča in pričakovala, da bo njena revizija dovoljena, ni mogoče uporabiti v pritožnično škodo. Zato zaključuje, da se je postopek končal 1. decembra 2009, ko je bil sklep ustavnega sodišča vročen pritožnici.

34. Pritožba zato ni nesprejemljiva kot vložena prepozno. Sodišče prav tako ugotavlja, da tudi ni očitno neutemeljena po točki a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Nesprejemljiva ni niti iz katerih koli drugih razlogov (glej smiselno, *Robert Lesjak proti Sloveniji*, navedena zgoraj, 40.–53. odstavek, in *Tomažič proti Sloveniji*, navedena zgoraj, 41.–45. odstavek). Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. 6. člen

35. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 21. julija 1997, ko je pritožnica začela postopek, in se končalo 1. decembra 2009, ko je bil sklep Ustavnega sodišča vročen pritožnici. Postopek je torej trajal dvanajst let in štiri mesece na štirih sodnih stopnjah.

36. Sodišče znova poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in pristojnih organov, pa tudi, kakšen je bil pomen zadeve za pritožnika v sporu (med številnimi drugimi zadevami glej *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

37. Sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve in svoje sodne prakse (glej *Fetis proti Sloveniji*, št. 75366/01, 15.–18. odstavek, 30. marec 2006; *Cundrič proti Sloveniji*, št. 57566/00, 23.–31. odstavek, 30. marec 2006 in *Jeznik proti Sloveniji*, št. 32238/08, 22.–25. odstavek, 20. junij 2013) ter ob odsotnosti argumentov vlade glede zgoraj navedenih meril meni, da je postopek v tej zadevi trajal predolgo in da ni bila izpolnjena zahteva po "razumnem času".

2. 13. člen

38. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za domnevno kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000-XI). Sodišče glede na svoje ugotovitve v zadevah *Tomažič proti Sloveniji* (navedena zgoraj, 41.–45. odstavek) in *Lesjak proti Sloveniji* (navedena zgoraj, 40.–53. odstavek) meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi pritožnica lahko dosegla odločitev sodišča, ki bi potrdila njeno pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kakor to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

39. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

40. Pritožnica je zahtevala 10.000 EUR za nepremoženjsko škodo.
41. Vlada je zahtevke izpodbijala.
42. Sodišče meni, da je pritožnica imela nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti ji na tej podlagi prisoja 4.800 EUR.

B. Stroški in izdatki

43. Pritožnica je zahtevala tudi 5.132 EUR za stroške, ki so nastali v postopkih pred domačimi sodišči in Sodiščem.
44. Vlada je zahtevke izpodbijala.
45. Skladno s tem Sodišče ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in svoje sodne prakse zavrača zahtevke za stroške in izdatke, ki so nastali v domačih postopkih, in meni, da je razumno pritožnici prisoditi 300 EUR za postopke pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

46. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba sprejemljiva;
2. *razsoja*, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije;
3. *razsoja*,
 - a) da mora tožena država v treh mesecih pritožnici plačati ta zneska:
 - (i) 4.800 EUR (štiri tisoč osemsto evrov) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;
 - (ii) 300 EUR (tristo evrov) za stroške in morebitni davek, ki se lahko pritožniku zaračuna glede stroškov;
 - (b) da se za navedeni znesek od dneva poteka zgoraj navedenih treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. *zavrača* preostali del pritožničinega zahtevka za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 3. aprila 2014 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik *sodnega tajnika*

Angelika Nußberger
predsednica